

**KCES's
Moolji Jaitha College (Autonomous),
Jalgaon**

ESTD. 1945

SYLLABUS

[SANSKRIT]

S.Y.B.A SEM– IIIrd & IVth

UNDER CHOICE BASED CREDIT SYSTEM (CBCS)

[Academic Year: 2020-21]

CBCS Autonomous Structure for S.Y.B.A. (SANSKRIT)

Semester	Core Course	PaperNo	Nameof Course	No.of Credits	No.of Hrs per Week	No.of Lectures perWeek
III	DSC-1C	SAN. 231	संस्कृत साहित्याचा इतिहास Sanskrit Sahityacha Itihas	3	3	3
		SAN. 232	काव्यप्रकाश Kavyaprakash	3	3	3
	SEC -1	SAN. 233	गीर्वाण –वाणी – विलास: अंश:-१ Girvan-Wani- Vilasha- Ansha-1	2	2	3
IV	DSC-1D	SAN. 241	प्रतिमा नाटक Pratima Natak	3	3	3
		SAN. 242	रघुवंशं सर्ग ७ Raghuvamsa Sarga - 5	3	3	3
	SEC -2	SAN. 240	गीर्वाण –वाणी – विलास: अंश:-२ Girvan-Wani- Vilasha- Ansha- 2	2	2	3
TotalCredits				16		

S.Y.B.A. (Sanskrit)
Semester-III
DSC-1C
SAN-231:संस्कृत साहित्याचा इतिहास

Objectives:

- This course aims to get the students to know the important of sanskrit poets
- To enable students General Introduction & history of sanskrit poets.
- To enable students with great poet and there literature of sanskrit.
- To make aware the students with the great ancient heritage of sanskrit hymns & literature

Outcomes: At end of course, the students will be able to

- know importance of Sanskrit poets.
- the History of Sanskrit poets.
- learn about great poet and there literature of Sanskrit.
- gain knowledge about the great ancient heritage of Sanskrit hymns & Literature.

Credits : 3
Marks : 75

InternaExamination :15
External Examination : 60

UNIT	TOPIC	METHOD	CONTACT HOURS
I	संस्कृत साहित्याचा इतिहास 1.1 वाल्मिकी 1.2 व्यास , 1.3 अश्वघोष 1.4 कालिदास	Lectures & Discussion	12
II	संस्कृत साहित्याचा इतिहास 2.1 भरावी 2.2 माघ 2.3 श्रीहर्ष 2.4 भास	Classroom teaching & Discussion	11
III	संस्कृत साहित्याचा इतिहास 3.1 शूद्रक 3.2 विशाखदत्त 3.3 हर्षवर्धन 3.4 भट्टनारायण	Discussion & problem solving	11
IV	संस्कृत साहित्याचा इतिहास 4.1 भवभूती	Discussion & analysis & feedback	11

4.2 बाणभट्ट		
4.3 कल्हण		
4.4 बिल्हण		

Suggested Reading:

1. सोमलवार नीला, *संस्कृत साहित्यातील श्रेष्ठ कवी*. नागपूर: कौमुदी प्रकाशन, २००५
2. कळंबेकर वि.वा., *संस्कृत साहित्याचा सोपपत्तिक इतिहास*. नागपूर: शारदा प्रकाशन, १९९३
3. मकडोनेल ए.ए., *A History of Sanskrit Literature*. पुनर्मुद्रण, नवी दिल्ली: मुंशी राम मनोहरलाल, १९६६
4. कीथ ए.बी, *A History of Sanskrit Literature*. दिल्ली: मोतीलाल बनारसीदास, २००१
5. दासगुप्ता अँड डे क्लासिकल पीरियड, *A History of Sanskrit Literature*. खंड १, कलकत्ता: कलकत्ता विद्यापीठ, ,१९६२
6. विन्टरनिट्झ एम. *A History of Sanskrit Literature*. खंड १ व ३, कलकत्ता: १९५९
दिल्ली: पुनर्मुद्रण, मोतीलाल बनारसीदास, १९९८.

S.Y.B.A. (Sanskrit)
Semester – III
DSC-1C
SAN-232: काव्यप्रकाश

Objectives:

- This course aims to get the students acquainted with the classical sanskrit poetry.
- The students enable with the concepts of sanskrit *kavyashastra*.
- To provide the students with the knowledge of the types of *Kavya*
- To make aware the students with different types of *Alankaras*

Outcomes: At end of course, the students will be able to

- know the importance of Classical Sanskrit Poetry.

- get information about the concepts' of Sanskrit *kavyashastra*.
- get knowledge of the types of *Kavya*
- identify different types of *Alankaras*

Credits : 3
Marks : 75

Internal Examination : 15
External Examination : 60

UNIT	TOPIC	METHOD	CONTACT HOURS
I	काव्यप्रकाश १ ला उल्लास 1.1 उल्हास १ ला - मंगलाचरण 1.2 उल्हास १ ला काव्याची प्रयोजने 1.3 उल्हास १ ला काव्याचे हेतू 1.4 उल्हास १ ला काव्याचे प्रकार	Lectures & Discussion	12
II	काव्यप्रकाश -२ रा उल्लास 2.1 उल्हास २ रा - शब्दांची त्रिविधता 2.2 उल्हास २ रा - अभिहितान्वयवाद आणि अन्विताभिधानवाद, लक्षणा 2.3 उल्हास २ रा- अर्थ वाच्य आणि व्यङ्ग्यार्थ व्यञ्जकत्व 2.4 उल्हास २ रा - लक्षणा तेन षड्विधा	Classroom teaching & Discussion	11
III	काव्यप्रकाश -१०वा उल्लास 3.1 उल्हास १० वा - उपमा, 3.2 उल्हास १० वा - उत्प्रेक्षा, रूपक 3.3 उल्हास १० वा रूपक 3.4 उल्हास १० वा श्लेष, अर्थान्तर न्यास	Discussion & problem solving	11
IV	काव्यप्रकाश - १०वा उल्लास 4.1 उल्हास १० वा निदर्शना 4.2 उल्हास १० वा अतिशयोक्ती 4.3 उल्हास १० वा दृष्टांत विभावना 4.4 उल्हास १० वा विषेशोक्ती	Discussion & analysis & feedback	11

Suggested Reading:

1. मम्मटाचार्य काव्यप्रकाश - संपा - सोमलवार नीला ,नागपूर. कौमुदी प्रकाशन २००५

2. मम्मटाचार्य काव्यप्रकाश- - संपा -अर्जुनवाडकर कृष्ण श्री. पुणे. ज्ञान मुद्रा १९९५
3. मम्मटाचार्य काव्यप्रकाश -. संपा.डॉ.सत्यव्रत सिंह - वाराणसी, चौखम्बा प्रकाशन १९९१

S.Y.B.A. (Sanskrit)

Semester-III

SEC-1

SAN-233: गीर्वाण-वाणी-विलासः। - अंश १

Objectives:

- This course aims to get the students acquainted with the Classical Sanskrit Prose & Poetry.
- Through this course the students understand the Verities of Literature like old & New.
- The course also seeks to help the students negotiate the text independently with the help of Proficiency of Sanskrit.
- To acknowledge the students beauty of different Prose & Poetry of Sanskrit.

Outcomes: At end of course, the students will be able to

- acquaint with the Classical Sanskrit Prose & Poetry.
- get information about the Varsities of Literature like old & New.
- negotiate the text independently with the help of Proficiency of Sanskrit.
- acknowledge the students beauty of different Prose & Poetry of Sanskrit.

Credits : 3
Marks : 75

Internal Examination : 15
External Examination : 60

Unit No.	Unit-Subtopics	Method	CONTACT HOURS
I	गीर्वाण -वाणी -विलासः। अंशः १ 1.1 महान् अध्ययन प्रत्यूहः। प्रस्तावना, पूर्वकथा 1.2 महान् अध्ययन प्रत्यूहः। साहित्यिक विश्लेषण आणि नैतिक मूल्ये, भाषांतर 1.3 तारायाः उपदेशः।- प्रस्तावना, पूर्वकथा 1.4 तारायाः उपदेशः। साहित्यिक विश्लेषण आणि नैतिक मूल्ये, भाषांतर	Lectures & Discussion	12
II	गीर्वाण-वाणी-विलासः। अंशः १ 2.1 शुकनासोपदेशः। - प्रस्तावना, पूर्वकथा 2.2 शुकनासोपदेशः। - साहित्यिक विश्लेषण आणि नैतिक मूल्ये, भाषांतर 2.3 ग्रामशुद्धिः। - प्रस्तावना, पूर्वकथा	Classroom teaching & Discussion	11

	2.4 ग्रामशुद्धिः। - साहित्यिक विश्लेषण आणि नैतिक मूल्ये, भाषांतर		
III	गीर्वाण-वाणी-विलासः। अंशः १ 3.1 महाचतुराख्यशृगालकथा । - प्रस्तावना , पूर्वकथा, साहित्यिक विश्लेषण 3.2 महाचतुराख्यशृगालकथा । भाषांतर आणि नैतिक मूल्ये, 3.3 मा. गांधीप्रशंसा । प्रस्तावना , पूर्वकथा 3.4 मा. गांधीप्रशंसा । साहित्यिक विश्लेषण आणि नैतिक मूल्ये, भाषांतर	Discussion & problem solving	11
IV	गीर्वाण-वाणी-विलासः। अंशः १ 4.1 लौकिक न्यायः। प्रस्तावना , पूर्वकथा 4.2 लौकिक न्यायः। विश्लेषण आणि नैतिक मूल्ये, भाषांतर 4.3 शिवजन्मोत्सवः। प्रस्तावना , पूर्वकथा 4.4 शिवजन्मोत्सवः। विश्लेषण आणि नैतिक मूल्ये, भाषांतर	Discussion & analysis & feedback	11

Suggested Reading:

1. भलवतकर भाग्यश्री, जयश्री सकळकळे, गीर्वाण-वाणी-विलास. जळगांव: अथर्व प्रकाशन, २०२०

S.Y.B.A. (Sanskrit)
Semester-IV
DSC-1D
SAN-241: प्रतिमा नाटक

Course Objectives:

- This course aims to get the students to know about the sanskrit drama.
- To aware the students with basic concept of drama in sanskrit
- To enable the students with the tools and technique of great sanskrit drama
- To know the deferent characters and characteristics.

Outcomes: At end of course, the students will be able to

- know the importance of Sanskrit Drama.
- learn basic concepts of drama in Sanskrit.
- learn tools and technique of great Sanskrit drama.
- get information about the deferent characters and characteristics.

Credits : 3

Internal Examination : 15

Marks : 75

External Examination : 60

UNIT	TOPIC	METHOD	CONTACT HOURS.
I	प्रतिमा नाटक-भास 1.1 अंक-१ प्रस्तावना आणि नांदी 1.2 अंक-१ भाषांतर, चरित्र चित्रण, नाट्य प्रसंगाचे विश्लेषण, रस 1.3 अंक-२ प्रस्तावना , मागील घटनांचा इतिवृत्त 1.4 अंक-२ भाषांतर, चरित्र चित्रण, नाट्य प्रसंगाचे विश्लेषण, रस	Lectures & Discussion	12
II	प्रतिमा नाटक-भास 2.1 अंक ३ प्रस्तावना, मागील घटनांचा इतिवृत्त 2.2 अंक ३ भाषांतर, चरित्र चित्रण, नाट्य प्रसंगाचे विश्लेषण, रस 2.3 अंक ४ प्रस्तावना, मागील घटनांचा इतिवृत्त 2.4 अंक ४ भाषांतर, चरित्र चित्रण, नाट्य प्रसंगाचे विश्लेषण, रस	Classroom teaching & Discussion	11
III	प्रतिमा नाटक-भास 3.1 अंक ५ प्रस्तावना, मागील घटनांचा इतिवृत्त 3.2 अंक ५ भाषांतर, चरित्र चित्रण, नाट्य प्रसंगाचे विश्लेषण, रस 3.3 अंक ६ प्रस्तावना , मागील घटनांचा इतिवृत्त 3.4 अंक ६ भाषांतर, चरित्र चित्रण, नाट्य प्रसंगाचे विश्लेषण, रस	Discussion & problem solving	11
IV	प्रतिमा नाटक-भास 4.1 अंक ७ प्रस्तावना, मागील घटनांचा इतिवृत्त 4.2 अंक ७ भाषांतर, चरित्र चित्रण, नाट्य प्रसंगाचे विश्लेषण, रस	Discussion & analysis & feedback	11

4.3 अंक १ ते ७ मागील घटनांचा इतिवृत्त , कथानक		
4.4 अंक १ ते ७ नाटकीय योजना , रस व चरित्र चित्रण		

Suggested Reading:

- भास, *प्रतिमानाटक*. वाराणसी: चौखम्बा प्रकाशन, १९९०
- भास, देवधर सी.आर (संपा). *भास नाटकचक्रम्*. पुणे: ओरिएण्टल बुक एजंसी, १९६२
- भास, हातवळणे दि.मो (संपा). केलकर म.मो, *भास नाटकचत्रयम्*, पुणे: प्रका.एस.आर.देशमुख प्रकाशन, ७३९ बुधवार पेठ, १९६२

S.Y.B.A. (Sanskrit)

Semester – IV

DSC-1D

SAN-242: रघुवशं सर्ग ७

Objectives:

- This course aims to acquaint the students with two most famous epic of sanskrit literatures.
- To enable the students with the different them of epic of *Kalidasa*.
- To make know the Students with the beauty epics.
- To make aware the students with the cultural and highlight human values.

Outcomes: At end of course, the students will be able to

- understand the important of famous Epic of Sanskrit literatures.
- Learn the beauty Epics.
- know learn the different them of Epic of *Kalidasa*.
- get information about the cultural and highlight human values.

Credits : 3

Internal Examination : 15

Marks : 75

External Examination : 60

UNIT	TOPIC	METHOD	CONTACT HOURS
I	<p>रघुवशं सर्ग ५</p> <p>1.1 श्लोक १ ते ०५ कवी परिचय , भाषांतर , अलंकार, भाषा शैली, काव्यात्मक सौंदर्य</p> <p>1.2 श्लोक ०६ ते १० भाषांतर , अलंकार, भाषा शैली, काव्यात्मक सौंदर्य</p> <p>1.3 श्लोक ११ ते १५ भाषांतर , अलंकार, भाषा शैली, काव्यात्मक सौंदर्य</p>	Lectures & Discussion	12

	1.4 श्लोक १६ ते २० भाषांतर , अलंकार, भाषा शैली, काव्यात्मक सौंदर्य		
II	रघुवंशं सर्ग ५ 2.1 श्लोक २१ ते २५ भाषांतर , अलंकार, भाषा शैली, काव्यात्मक सौंदर्य 2.2 श्लोक २१ ते ३९ भाषांतर , अलंकार, भाषा शैली, काव्यात्मक सौंदर्य 2.3 श्लोक २१ ते ३९ भाषांतर , अलंकार, भाषा शैली, काव्यात्मक सौंदर्य 2.4 श्लोक २१ ते ३९ भाषांतर , अलंकार, भाषा शैली, काव्यात्मक सौंदर्य	Classroom teaching & Discussion	11
III	रघुवंशं सर्ग ५ 3.1 श्लोक ४० ते ४५ भाषांतर , अलंकार, भाषा शैली, काव्यात्मक सौंदर्य 3.2 श्लोक ४६ ते ५० भाषांतर , अलंकार, भाषा शैली, काव्यात्मक सौंदर्य 3.3 श्लोक ५१ ते ५५ भाषांतर , अलंकार, भाषा शैली, काव्यात्मक सौंदर्य 3.4 श्लोक ५६ ते ६० भाषांतर , अलंकार, भाषा शैली, काव्यात्मक सौंदर्य	Discussion & problem solving	11
IV	रघुवंशं सर्ग ५ 4.1 श्लोक ६१ ते ६५ अलंकार, भाषा शैली, काव्यात्मक सौंदर्य 4.2 श्लोक ६६ ते ७० अलंकार, भाषा शैली, काव्यात्मक सौंदर्य 4.3 श्लोक ७१ ते ७६ अलंकार, भाषा शैली, काव्यात्मक सौंदर्य 4.4 श्लोक ०१ ते ७६ चरित्र चित्रण, नीतिमूल्ये, कालिदाच्या उपमा	Discussion & analysis & feedback	11

Suggested Reading:

2. कालिदास रघुवंश — त्रिपाठी श्रीकृष्णमणि , वाराणासी, चौखंबासुरभारती प्रकाशन , १९९०
3. कालिदास रघुवंश — वाराणासी , चौखंबा सुरभारती प्रकाशन १९९२
4. कालिदास रघुवंश —बोरवणकर , पुणे, प्रसाद प्रकाशन, २००७
5. कालिदास रघुवंश —,संपा, सोमलवार नीता , यवतमाळ कौमुदी प्रकाश,२००७

S.Y.B.A.(Sanskrit)
Semester-IV
SEC-2
SAN -240 गीर्वाण-वाणी-विलासः। अंशः २

Objectives:

- This course aims to get the students acquainted with the Classical Sanskrit Prose & Poetry.
- Through this course the students understand the Varsities of Literature like old & New.
- The course also seeks to help the students negotiate the text independently with the help of Proficiency of Sanskrit.
- To acknowledge the students beauty of different Prose & Poetry of Sanskrit.

Outcomes: At end of course, the students will be able to

- acquaint with the Classical Sanskrit Prose & Poetry.
- get information about the Varsities of Literature like old & New.
- negotiate the text independently with the help of Proficiency of Sanskrit.
- acknowledge the students beauty of different Prose & Poetry of Sanskrit

Credits : 3
Marks : 75

InternaExamination :15
External Examination : 60

UNIT	TOPIC	METHOD	CONTACT HOURS
I	गीर्वाण -वाणी -विलासः। - अंशः-२ 1.1- प्रजापतेः द्करोपशः। -प्रस्तावना , पूर्वकथा 1.2- प्रजापतेः द्करोपशः। -साहित्यिक विश्लेषण आणि नैतिक मूल्ये, भाषांतर 1.3 -गायत्रीसूक्तः।- प्रस्तावना , पूर्वकथा 1.4 -गायत्रीसूक्तः।- साहित्यिक विश्लेषण आणि नैतिक मूल्ये, भाषांतर	Lectures & Discussion	12

II	<p>गीर्वाण -वाणी -विलासः।-अंशः-२</p> <p>2.1 याज्ञवल्क्य-मैत्रेयी च । -प्रस्तावना , पूर्वकथा</p> <p>2.2 याज्ञवल्क्य-मैत्रेयी च । -विश्लेषण आणि नैतिक मूल्ये, भाषांतर</p> <p>2.3 बुद्धजन्मः। -प्रस्तावना , पूर्वकथा</p> <p>2.4 बुद्धजन्मः। -विश्लेषण आणि नैतिक मूल्ये, भाषांतर</p>	Classroom teaching & Discussion	11
III	<p>गीर्वाण -वाणी -विलासः।-अंशः-२</p> <p>3.1 तेजसां हि न वयः समीक्षते ।-प्रस्तावना , पूर्वकथा</p> <p>3.2 तेजसां हि न वयः समीक्षते । -विश्लेषण आणि नैतिक मूल्ये, भाषांतर</p> <p>3.3 उपमा कालिदासस्य । -प्रस्तावना , पूर्वकथा</p> <p>3.4 उपमा कालिदासस्य । -विश्लेषण आणि नैतिक मूल्ये, भाषांतर</p>	Discussion & problem solving	11
IV	<p>गीर्वाण -वाणी -विलासः।- अंशः-२</p> <p>4.1 अक्षपटलम् ।-प्रस्तावना , पूर्वकथा</p> <p>4.2 अक्षपटलम् । -विश्लेषण आणि नैतिक मूल्ये, भाषांतर</p> <p>4.3 क्षणं मनोविनोदनम्। -प्रस्तावना , पूर्वकथा</p> <p>4.4 क्षणं मनोविनोदनम्। - विश्लेषण आणि नैतिक मूल्ये, भाषांतर</p>	Discussion & analysis & feedback	11

Suggested Reading:

1. भलवतकर भाग्यश्री, सकळकळे जयश्री, गीर्वाण-वाणी-विलास, जळगांव, अथर्व प्रकाशन, २०२०